

Kaustisen keskuskoulu

7 - 9

*VALINNAISET KURSSIT
LUKUVUONNA 2019-21*

8.-9. luokka

Kaustisen keskuskoulu 7-9
Pelimannintie 1
69600 Kaustinen

Rehtori vs. Kaisu Koivisto

Opinto-ohjaus
Minna Läntinen ja Sami Kangas

YLEISTÄ

Kahdeksannella ja yhdeksännellä luokalla voit valita kunakin vuonna yhteensä viiden vuosiviikkotunnin verran valinnaisia kursseja. Valittavien kurssien laajuus on yksi tai kaksi vuosiviikkotuntia. Saman oppiaineen kursseja voit valita yhtenä lukuvuonna korkeintaan kolme varsinaiseksi valinnoiksi.

Valintasi on tärkeä, sillä näiden valinnaiskursseiden avulla syvennät tietojasi ja taitojasi, ja ne antavat sinulle eväitä jatko-opiskeluusi. Mieti siis tarkkaan yhdessä vanhempiesi kanssa, mitkä kurssit valitset. Kaikille yhteiset oppimäärät antavat kyllä perusvalmiuden mihin tahansa oppilaitokseen, mutta valitsemalla viisaasti voit panostaa tulevaisuuteesi. Valitsemasi kurssit arvioineen näkyvät osana päästötodistustasi oppiaineen alla joko erikseen nimettyinä ja arvosanoineen tai aineen valinnaisuuden laajuutena. Silloin arviointi vaikuttaa varsinaisen oppiaineen arviointiin. Tarkemman määrittelyn näet tämän oppaan kunkin kurssin kohdalta.

Valinnaistarjonta on uuden opetussuunnitelman mukainen ja siksi jonkin verran muuttunut. Uuden opetussuunnitelman mukaan opiskelevilla tulee kertyä yläkoulun aikana vähintään kaksi valinnaiskursssia taito- ja taideaineissa, mikä syventävää oppilaan osaamista.

Vastuu opiskelustasi on sinulla itselläsi. Koulu pyrkii tarjoamaan sellaisia valinnaiskursseja, joista on sinulle hyötyä elämässäsi, mutta voit toki itse ehdottaa esim. opinto-ohjaajallesi uusiakin kursseja. Ne voivat kylläkin toteutua aikaisintaan seuraavana vuonna.

Koulu toimii jaksojärjestelmässä. Se tarkoittaa jaksoittain vaihtuvaa lukujärjestystä. Tällöin opiskeltavia aineita kussakin jaksossa on vähemmän, mutta viikossa yhtä ainetta on jopa viisi tuntia. Valinnaiset kurssit toteutetaan monella tavalla: osa voi olla läpi vuoden hajautettuna, osa täytenä viiden tunnin kurssina yhdessä jaksossa.

Yksi vuosiviikkotunti (1 vt) eli yksi kurssi tarkoittaa kaiken kaikkiaan 36-38 oppituntia ja tasaisesti lukuvuodelle sijoiteltuna sitä olisi yksi oppitunti viikossa. Jaksojärjestelmässä oppitunnit on ryhmitelty vain osalle jaksoista mutta niitä on useampia tunteja viikossa.

Aluksi valitset ns. esivalinnassa viiden vuosiviikkotunnin (5 vt) verran sellaisia valinnaiskursseja, joiden toivot kohdallasi toteutuvan. Lisäksi valitset seitsemän vuosiviikkotuntia (7 vt) mieluisuusjärjestyksessä sellaisia valinnaiskursseja, joita käytetään varavalintoina, mikäli varsinaiset valinnat eivät pysty toteutumaan. **Laitat siis numerot 1-12 valintalomakkeeseen mieluisuusjärjestyksessä.**

Huomaa, että jotta voisit opiskella tiettyjä yhdeksännen luokan kursseja, kahdeksannella luokalla on valittava tiettyjä pohjakursseja. Joidenkin kurssien (B2-kieli, 2 vt) valinta sitoo myös jatkamaan vastaavilla jatkokursseilla yhdeksännellä luokalla.

Kaikki kurssit eivät toteudu. Teemme parhaamme, että moni pääsisi mahdollisimman monelle haluamalleen kurssille, mutta varaudu siihen, että kaikki valintasi eivät toteudu.

Esivalinnan jälkeen toteutetaan varsinaisen valinta muutaman viikon kuluttua keskustelussa rehtorin/opinto-ohjaajan kanssa. Esivalintasi on kuitenkin se tärkein valinta, sillä sen perusteella valitaan ne kurssit, joihin on riittävästi halukkaita osallistujia. Mikäli valinnat sitten muuttuvat keskustelujen jälkeen, saattaa jokin tällainenkin kurssi jäädä toteutumatta ja joudut suorittamaan vielä lisävalintoja.

Oppilailta on nyt valittavana myös kursseja, joissa voi opiskella oppilaita kahdelta eri vuosiluokalta. Tämä toivottavasti laajentaa koulussa toteutuvien valinnaiskursseiden tarjontaa.

*8. luokan
valinnaiskurssit*

Lomake palautetaan hiihtolomaan mennessä.

Pv: _____

8. lk ESIVALINTA:

Oppilas: _____ Lk: _____

Valinnaiset kurssit

Laita mieluisuusjärjestyksessä ruutuihin **numerot 1-12** (1-5 varsinaisia valintoja ja 6-12 varavalintoja), niistä valitaan toteutuvia kursseja viisi viikkotuntia. Kukin kurssi toteutuu vain, jos sitä on valinnut riittävästi oppilaita. *-merkityillä kursseilla voi olla sekä 8. että 9.-luokkien oppilaita yhdessä. Voit valita aineen kursseja 1 tai 2 viikkotuntia, jos kestoksi on merkitty 1-2 vt. HUOM: Valitse **vähintään yksi kurssi** listan ylemmästä osasta, jossa on lueteltu **taito- ja taideaineiden** valinnaiskurssit.

VALINNAISKURSSI	KESTO
☐ ☐ Musiikki 1, MU2, MU3	1-2 vt
☐ ☐ Kuvataide 1, KU1, KU2	1-2 vt
☐ Valokuvaus ja kuvankäsittely 1, KU5	1 vt
☐ ☐ Kotitalous 1, KO1, KO2	1-2 vt
☐ ☐ Puutyöt 1, TN5, TN6	1-2 vt
☐ ☐ Metallityöt 1, TN7, TN8	1-2 vt
☐ "Pikku hifi -kurssi", TN2	1 vt
☐ Tekstiilityö 1, TS1*	1 vt
☐ Joukkuepelit 1, LI1	1 vt
☐ Tanssi- ja kunto -kurssi, LI4	1 vt
☐ Mailapelit, LI5*	1 vt
☐ Talvilajien kurssi, LI3*	1 vt
☐ ☐ Saksa 1, SA1, SA2	1-2 vt
☐ ☐ Ranska 1, RA1, RA2	1-2 vt
☐ ☐ Venäjä 1, VE1, VE2	1-2 vt
☐ Venäjän kielen selviytymiskurssi, VE5*	1 vt
☐ Englannin syventävä kurssi 1, EN1	1 vt
☐ Luova kirjoittaminen, AI1*	1 vt
☐ Elokuvakurssi, AI4*	1 vt
☐ Draama 1, AI2*	1 vt
☐ Tutkielmakurssi, HY1*	1 vt
☐ Näppistaituri, TVT1*	1 vt
☐ Tietokoneen turaus, TVT5*	1 vt
☐ Ohjelmoinnin perusteet, TVT8*	1 vt

Tarvittavat muutokset valtuutan oppilaan itse tekemään opinto-ohjaajan tai rehtorin kanssa.

Huoltaja: _____ Oppilas: _____

VALITTAVAT KURSSIT:

- jokainen oppilas valitsee vähintään yhden valinnaiskurssin taito- ja taideaineiden ryhmästä
- jos kurssin kesto on 1-2 vt, oppilas voi valita kyseistä kurssia joko 1 tai 2 vt.

MUSIIKKI

MU2, MU3

Kesto

Kohderyhmä

Sisältö

Arviointi

Musiikki 1

1-2 vt

8-luokkalaiset

Musiikin monitoimikurssi kaikille, jotka ovat kiinnostuneita bändisoitosta ja laulusta, musiikin kuuntelusta sekä eri musiikinlajien tuntemisesta. Kurssilla kerrataan 7. luokalla opittuja taitoja ja opitaan uusia. Pääpaino on yhdessä tekemisessä ja musisoimisessa: kehität monipuolisesti soitto- ja laulutaitojasi. Numeroarviointi, valittaessa vähintään 2 kurssia vuoden aikana tulee päättötodistukseen erikseen numeroarviointi valinnaisista kursseista. Musiikin kursseista annetaan lisäksi pyydettäessä erillinen yhteenveto.

KUVATAIDE

KU1, KU2

Kesto

Kohderyhmä

Sisältö

Työtavat

Arviointi

Kuvataide 1

1-2 vt

Asiasta kiinnostuneet 8-luokkalaiset

Oman kuvailmaisun ja taiteen tuntemuksen syventämistä.

Erilaiset piirtimet, maalaustekniikat, kolmiulotteinen työskentely jne. Pääpaino omassa kiinnostuksen kohteissa ja omien taitojen kehittämisessä. Yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentelyä mahdollisuuksien mukaan.

Numeroarviointi, valittaessa vähintään 2 kurssia vuoden aikana tulee päättötodistukseen erikseen numeroarviointi valinnaisista kursseista.

KU5

Kesto

Kohderyhmä

Sisältö

Työtavat

Arviointi

Valokuvaus ja kuvankäsittely 1

1 vt

Asiasta kiinnostuneet 8-luokkalaiset

Valokuvaukseen ja kuvankäsittelyyn tutustuminen ja syventyminen. Kurssin ensimmäinen puolikas keskittyy valokuvaukseen. Valokuvaus suoritetaan oppilaiden omia kameroita käyttäen. Valokuvauksessa kokeillaan eri valokuvaamisen tyylejä ja tapoja, sekä harjoitellaan kameran käyttöä manuaalisesti. Toinen puolikas kurssia keskittyy kuvankäsittelyyn, jossa tavoitteena on havainnollistaa kuvankäsittelyn mahdollisuuksia ja pohtia, miten ja millaisia kuvia käsitellään nykyään.

Pari- ja pienryhmätyöskentelyä, opettajajohtoista sekä itsenäistä opiskelua.

Suoritusmerkintä

KOTITALOUS

KO1, KO2

Kesto

Kohderyhmä

Sisältö

Kotitalous 1

1-2 vt, valittaessa 1 vt aihealueina osa alla olevista

8-luokkalaiset

Aihealueina: Erytisruokavaliot, suomalainen ruokakulttuuri, kodin juhlat kurssin ajankohdan mukaan. Kotitalouden perustaitojen harjoittelua.

Työtavat	Käytännön tehtäviä eri osa-alueilta, myös kirjallista suunnittelua; yksilö-, pari ja pienryhmätyöskentelyä.
Arviointi	Numeroarviointi, valittaessa vähintään 2 kurssia vuoden aikana tulee päättötodistukseen erikseen numeroarviointi valinnaisista kursseista.

TEKNINEN TYÖ

TN5, TN6	Puutyöt 1
Kesto	1-2 vt
Kohderyhmä	Kaikki 8-luokkalaiset
Sisältö	Kurssin aikana valmistetaan oman suunnittelun pohjalta tarve- ja käyttöesineitä. Lähtökohtana on oppilaan piirtämä tekninen piirustus.
Työmenetelmät	Kukin tuote tarvitsee yksilökohtaista ohjausta ja työtapojen soveltamista vapaavalinnaisuuden vuoksi. Opettajajohtoinen itsenäinen työskentely.
Arviointi	Numeroarviointi, valittaessa vähintään 2 kurssia puutöitä vuoden aikana tulee päättötodistukseen erikseen numeroarviointi sen valinnaisista kursseista.

TN7, TN8	Metallityöt 1
Kesto	1-2 vt
Kohderyhmä	Kaikki 8-luokkalaiset
Sisältö	Kurssin aikana valmistetaan oman suunnittelun pohjalta tarve- ja käyttöesineitä. Lähtökohtana on oppilaan piirtämä tekninen piirustus. Kurssin aikana käydään läpi mm. sorvaus, pistehitsaus ja kaasuhitsaus.
Arviointi	Numeroarviointi, valittaessa vähintään 2 kurssia metallitöitä vuoden aikana tulee päättötodistukseen erikseen numeroarviointi valinnaisista kursseista.

TN2	"Pikku hifi -kurssi"
Kesto	1 vt
Kohderyhmä	Kaikki 8-luokkalaiset
Sisältö	Kurssin aikana valmistetaan pienet hifi-luokan kaiuttimet (11L). Kaiuttimiin tarvittavat elementit ja muut sähköiset komponentit tilataan yhdessä, oma rahallinen sijoitus välttämätön. Näitä kaiuttimia voi mainiosti käyttää esim. tietokoneessa, kotiteatterin takalinjassa jne. Työtekniikoita ovat mm.: akustinen suunnittelu, pehmytjuotosten tekeminen ja pintakäsittely
Työmenetelmät	Opettajajohtoinen itsenäinen työskentely
Arviointi	Suoritusmerkintä

TEKSTIILITYÖ

TS1*	Tekstiilityö I
Laajuus	1 vt
Kohderyhmä	8-9 -luokkalaiset
Sisältö	Kurssilla voit toteuttaa käsitöitä valitsemillasi tekniikoilla. Mahdollisia tekniikoita ovat mm. ompelu, neulonta, virkkaus, huovutus tai kankaanpainanta kiinnostuksesi mukaan. Lähtökohtana ovat omat taitosi ja niiden syventäminen. Kehityt käsityötuotteiden suunnittelussa ja valmistuksessa.
Arviointi	Suoritusmerkintä

LIIKUNTA

LI1

Kesto

Kohderyhmä

Sisältö

Joukkuepelit 1

1 vt

8-luokkalaiset

Lentopallo, koripallo, käsipallo, sulkapallo, ultimate ja salibandy. Lisäksi vuodenajan suomien mahdollisuuksien mukaan pesäpallo, jalkapallo ja kaukalopallo. Syvennetään peliajatusta, kehitetään pelitaitoja ja parannetaan sääntötuntemusta.

Työtavat

Harjoittelu yhdessä opettajan johdolla ja runsaasti pelaamista.

Arviointi

Numeroarviointi, päättötodistukseen suoritusmerkintä.

LI4

Kesto

Kohderyhmä

Sisältö

Tanssi ja kunto 1

1 vt

8-luokkalaiset

Monipuolisesti erilaisia tansseja, mm. street/hiphop, breakdance ja show-tanssit sekä valinnaisryhmän oman tanssin suunnittelu. Kuntosaliharjoittelua ja oman kuntosaliohjelman tekoa sekä monipuolista kehon käyttöä esim. oman kehon painoilla tehtäviä harjoituksia ja kehonhuollolla (venyttelyt).

Tavoitteet

Oman kunnon ylläpitäminen monipuolisen tanssin ja lihaskuntoa kehittävien harjoitusten avulla. Tanssitaidon ja kehonhallinnan kehittäminen, erilaisiin tanssimuotoihin tutustuminen. Kuntosaliharjoittelun perusidea ja oman saliohjelman suunnittelu.

Arviointi

Numeroarviointi, päättötodistukseen suoritusmerkintä.

LI5*

Kesto

Kohderyhmä

Sisältö

Mailapelit

1 vt

8-9 -luokkalaiset

Pesäpallo, tennis, sulkapallo, pingis ja salibandy. Mailapelien peliajatuksen ja -taitojen kehittäminen, sääntötuntemuksen parantaminen ja oman harrastuslajin löytäminen.

Arviointi

Numeroarviointi, päättötodistukseen suoritusmerkintä.

LI3*

Kesto

Kohderyhmä

Sisältö

Talvilajien kurssi

1 vt

8-9 -luokkalaiset

Laskettelu, lumilautailu, hiihto, luistelu ja jääpelit (n. ½ kurssista). Sisäliikuntalajeja esim. joukkuepelejä, jotka sovitaan oppilasryhmän kanssa (n. ½ kurssista). Laskettelu ja lumilautailukustannuksista vastaa oppilas itse.

Arviointi

Numeroarviointi, päättötodistukseen suoritusmerkintä.

SAKSA

SA1, SA2

Kesto

Kohderyhmä

Saksa 1 (B2-kieli)

Hallo! Willkommen!

1-2 vt; 2 vt toteutuu jos riittävästi kielen valinneita. Mikäli kieli ei toteudu 2 vt laajuisena, se voidaan toteuttaa 1 vt laajuisena lyhyenä kurssina.

8-luokkalaiset. **Kurssin 2 vt valinneet jatkavat kieltä myös 9. luokalla (B2-kieli).**

Sisältö	Tutustuminen saksan kieleen ja kulttuuriin. Kursseilla harjoitellaan oman itsensä esittelyä, tervehdyksiä ja toisten ihmisten kohtaamista saksaksi epämuodollisissa tilanteissa. Keskeisiä alueita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä saksankielisissä maissa.
Työtavat	Työskentelyssä korostuvat pari- ja pienryhmätyö, sekä yhdessä oppiminen puhumista ja ymmärtämistä sekä pienimuotoista kirjallista tuottamista harjoitellen ja teknisiä viestintäkanavia hyödyntäen.
Arviointi	Kurssin aikana oppimista ohjaavaa ja kannustavaa arviointia esim. arviointikeskustelujen ja itsearviointin avulla. Kurssin päätteeksi numeroarviointi 4-10, päättötodistukseen merkitään opintojen laajuus ja haluttaessa numeroarviointi.

RANSKA

RA1, RA2	Ranska 1 (B2-kieli) Bonjour, la France
Kesto	1-2 vt; 2 vt toteutuu jos riittävästi kielen valinnea. Mikäli kieli ei toteudu 2 vt laajuisena, se voidaan toteuttaa 1 vt laajuisena lyhyenä kurssina.
Kohderyhmä	8-luokkalaiset. Kurssin 2 vt valinneet jatkavat kieltä myös 9. luokalla (B2-kieli).
Sisältö ja työtavat	Tutustutaan ranskalaiseen puheympäristöön opettelemalla fraaseja, ääntämistä ja intonaatiota. Pääpaino on suullisessa kielitaidossa, mutta lukemista ja kirjoittamista harjoitellaan.
Arviointi	Numeroarviointi, päättötodistukseen merkitään opintojen laajuus ja haluttaessa numeroarviointi.

VENÄJÄ

VE1, VE2	Venäjä 1 (B2-kieli)
Kesto	1-2 vt; 2 vt toteutuu jos riittävästi kielen valinnea. Mikäli kieli ei toteudu 2 vt laajuisena, se voidaan toteuttaa 1 vt laajuisena lyhyenä kurssina.
Kohderyhmä	8-luokkalaiset. Kurssin 2 vt valinneet jatkavat kieltä myös 9. luokalla (B2-kieli).
Sisältö ja työtavat	Venäjän kielen perusasioita ja -sanastoa, pääpaino arkipäivän puhetilanteissa.
Arviointi	Numeroarviointi, päättötodistukseen merkitään opintojen laajuus ja haluttaessa numeroarviointi.

VE5*	Venäjän kielen selviytymiskurssi
Kesto	1 vt
Kohderyhmä	8-9 -luokkalaiset.
Sisältö ja työtavat	Opetellaan kirjaimia ja lukemaan sekä kirjoittamaan, tervehdyksiä, lukusanoja ym. välttämätöntä käytännönläheistä materiaalia. Pari- ja yksilötyöskentelyä.
Arviointi	Suoritusmerkintä

ENGLANTI

EN1	Englannin syventävä kurssi 1
Kesto	1 vt
Kohderyhmä	8- luokkalaiset

Sisältö	Tutustutaan englanninkielisen kulttuurin ilmiöihin, kirjoitetaan projektitöitä/blogia, harjoitellaan kuullun ymmärtämistä ja suullista ilmaisua sekä luetaan tekstejä/romaani oman valinnan mukaan.
Työtavat	Pari- ja pienryhmätyöskentelyä, opettajajohtoista ja itsenäistä opiskelua.
Arviointi	Suoritusmerkintä

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

AI1*	Luova kirjoittaminen
Kesto	1 vt
Kohderyhmä	8-9 -luokkalaiset
Sisältö ja työtavat	Kurssilla etsiydytään luovuuden lähteille, kokeillaan ennakkoluulottomasti uutta ja tutustutaan erilaisiin työskentelytapoihin. Hiotaan omaa kirjallista ilmaisua ja opitaan antamaan palautetta myös muille. Harjoitellaan erilaisia tekstilajeja ja -tyyppejä kurssilaisten toiveiden mukaisesti.
Arviointi	Suoritusmerkintä

AI4*	Elokuvakurssi
Kesto	1 vt
Kohderyhmä	8-9 -luokkalaiset
Sisältö	Kurssilla tutustutaan elokuvan lajityyppeihin (esimerkiksi komedia, draama, fantasia jne.) sekä perehdytään elokuvakerrontaan. Kurssi tarjoaa elokuvien katsomisen lisäksi valmiuksia tarkastella elokuvaa analyttisesti. Kurssi sisältää runsaasti suullisia ja kirjallisia yksilö-, pari- ja ryhmätehtäviä.
Työtavat	Kurssi sisältää runsaasti suullisia ja kirjallisia yksilö-, pari- ja ryhmätehtäviä.
Arviointi	Suoritusmerkintä

ILMAISUTAITO

AI2*	Draama 1 (Ilmaisutaidon peruskurssi)
Kesto	1 vt
Kohderyhmä	8-9 -luokkalaiset
Sisältö	Tutustutaan improvisaation perustekniikoihin ja työskennellään ryhmissä, pareittain ja yksin. Tuetaan ja vahvistetaan omaa persoonallisuutta, etsitään uusia tapoja ilmaista itseään ja opitaan heittäytymistä.
Työtavat	Suurimmaksi osaksi tunnit koostuvat harjoituksista pohdintoineen. Kurssi on tarkoitettu ensikertalaisille.
Arviointi	Suoritusmerkintä

HISTORIA JA YHTEISKUNTAOPPI

HY1*	Tutkielmakurssi
Kesto	1 vt
Kohderyhmä	8-9 -luokkalaiset
Sisältö ja työtavat	Oppilas laatii yksin tai pienryhmässä tutkielman itse valitsemastaan oppiaineen aihepiiriin kuuluvasta aiheesta. Tutkielman lopputulos voi olla paperille tulostettu, jollakin esitystyökalulla laadittu yleisölle näytettävä esitys tai esimerkiksi video. Tutkielman teossa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia lähteitä kuten kirjallisuutta, mediaa, haastatteluja tai sähköisiä materiaaleja.

TIETO- JA VIESTINTÄTEKNOLOGIA

TVT1*	Näppistaituri – näppäimistön ja kymmensormitekniikan salat
Kesto	1 vt
Kohderyhmä	8-9-luokkalaiset
Sisältö	Opetellaan kymmensormijärjestelmä. Opitaan käyttämään tekstinkäsittelyohjelmaa ja laatimaan asiakirjoja esim. hakemus ja pöytäkirja. Työtapana on yksilöllinen työskentely tietokoneella. Hauskoja ja värikkäitä harjoituksia, joiden avulla kenestä tahansa voi tulla oikea näppismestari.
Arviointi	Suoritusmerkintä ja halukkaille nopeustestitodistus.
TVT5*	Tietokoneen turaus
Kesto	1 vt
Kohderyhmä	8-9-luokkalaiset, tietokoneista ja tietotekniikasta erityisesti kiinnostuneet ja motivoituneet oppilaat
Tavoite ja sisältö	Oppilas oppii tietokoneen perushuoltoa ja korjausta sekä komponentti-, käyttäjärjestelmä- ja ohjelmistopakettien asennusta. Oppilas saa tarvittavat perusteet ohjelmasisältöjen varmuuskopiointiin, erikoisohjelmiin ja niiden käyttöön. Kurssilla on mahdollisuus suunnitella ja toteuttaa itselleen sopivan budjetin tietokone. Lisäksi tutustutaan virtuaalikoneiden ja erilaisten omien lähiverkkojen toteuttamiseen ja hallintaan.
Arviointi	Suoritusmerkintä
TVT8*	Ohjelmoinnin perusteet – Opetusteknologiaa hyödyntävä ohjelmointikurssi
Kesto	1 vt
Kohderyhmä	8-9-luokkalaiset
Tavoite ja sisältö	Ohjelmointikurssilla käydään läpi ohjelmoinnin perusteet Python-ohjelmointikieltä käyttäen. Kurssi on jaettu seitsemään moduuliin, joista jokainen koostuu kolmesta osiosta: oppitunnista, tutoriaalista ja harjoitustehtävistä. Jokainen oppitunti on suunniteltu n. 90 minuutin pituiseksi, mutta materiaali joustaa molempiin suuntiin. Jos ohjelmointia on lukujärjestyksessä yksi tuplatunti viikossa, kurssin läpikäyntiin menee oletuksena yksi lukukausi. Kurssilla käydään läpi ohjelmoinnin perusteet alusta alkaen. Ohjelmointiin tutustuminen aloitetaan peräkkäisyyden käsitteestä, josta edetään muuttujiin ja syötteen ja tulostuksen käsittelyyn. Perusohjelmointikäsitteistä käsitellään muun muassa valintalause, silmukat ja aliohjelmat. Lisäksi kurssilla käydään läpi merkkijonojen ja taulukoiden käsittelyä sekä Pythonin valmiiden kirjastojen käyttöä omissa ohjelmissa. Kurssin läpikäyntiin riittää tarjottujen materiaalien lisäksi valmius käyttää ViLLEä (eli käytännössä mikä tahansa tietokone uudehkolla selaimella) ja Pythonin ilmaisen IDLE-ohjelmointiympäristön asennus.
Arviointi	Kurssin arvioinnissa otetaan huomioon ainakin seuraavat osa-alueet: tenttipisteet, tutoriaalipisteet ja viikkotehtävien pisteet. Kurssin ohjeellinen minimivaatimus osa-alueiden hyväksytyyn suoritukseen on vähintään puolet jokaisen osa-alueen pisteistä. Arvosana asteikolla 4-10.

*9. luokan
valinnaiskurssit*

Lomake palautetaan hiihtolomaan mennessä.

Pv: _____

9. lk ESIVALINTA:

Oppilas: _____ Lk: _____

Valinnaiset kurssit

Laita mieluisuusjärjestyksessä ruutuihin **numerot 1-12** (1-5 varsinaisia valintoja ja 6-12 varavalintoja), niistä valitaan toteutuvia kursseja viisi viikkotuntia. Kukin kurssi toteutuu vain, jos sitä on valinnut riittävästi oppilaita. *-merkityillä kursseilla voi olla sekä 8. että 9.-luokkien oppilaita yhdessä. Voit valita aineen kursseja 1 tai 2 viikkotuntia, jos kestoksi on merkitty 1-2 vt. HUOM: Valitse **vähintään yksi kurssi** listan ylemmästä osasta, jossa on lueteltu **taito- ja taideaineiden** valinnaiskurssit.

VALINNAISKURSSI	KESTO
☐ ☐ Musiikki 2, MU7, MU8	1-2 vt
☐ Laulukurssi, MU6	1 vt
☐ ☐ Kuvataide 2, KU3, KU4	1-2 vt
☐ Valokuvaus ja kuvankäsittely 2, KU6	1 vt
☐ ☐ Kotitalous 2, KO3, KO4	1-2 vt
☐ ☐ Puutyöt 2, TN11, TN12	1-2 vt
☐ ☐ Metallityöt 2, TN14, TN15	1-2 vt
☐ Hifi-kurssi, TN10	1 vt
☐ Tekstiilityö 1, TS1*	1 vt
☐ Joukkuepelit 2, LI6	1 vt
☐ Mailapelit, LI5*	1 vt
☐ Tanssi- ja kunto 2-kurssi, LI8	1 vt
☐ Talvilajien kurssi, LI3*	1 vt
<hr/>	
☐ ☐ Saksa 2, SA3, SA4	2 vt
☐ Ranska RA1*	1 vt
☐ Venäjän kielen selviytymiskurssi, VE5*	1 vt
☐ Englannin syventävä kurssi 2, EN2	1 vt
☐ Käytännön ruotsia, RU1	1 vt
☐ Luova kirjoittaminen, AI1*	1 vt
☐ Elokuvakurssi, AI4*	1 vt
☐ Draama 1, AI2*	1 vt
☐ Tutkielmakurssi, HY1*	1 vt
☐ Matematiikan syventävä kurssi, MA3	1 vt
☐ Näppistaituri, TVT1*	1 vt
☐ Tietokoneen turaus, TVT5*	1 vt
☐ Ohjelmoinnin perusteet, TVT8*	1 vt

Tarvittavat muutokset valtuutan oppilaan itse tekemään opinto-ohjaajan tai rehtorin kanssa.

Huoltaja: _____ Oppilas: _____

MUSIIKKI

MU7, MU8

Kesto

Kohderyhmä

Sisältö ja työtavat

Arviointi

Musiikki 2

1-2 vt

9-luokkalaiset

Musiikin monitoimikurssi, jolla syvennetään musiikin eri lajien tuntemusta. Soitetaan ja lauletaan monipuolista ohjelmistoa, kuunnellaan, tutustutaan musiikkiin laidasta laitaan. Ohjelmavalinnoissa otetaan huomioon oppilaiden musiikilliset mielenkiinnon kohteet ja omat taidot.

Numeroarviointi, valittaessa vähintään 2 kurssia vuoden aikana tulee päättötodistukseen erikseen numeroarviointi valinnaisista kursseista.

MU6

Kesto

Kohderyhmä

Sisältö ja työtavat

Arviointi

Laulukurssi

1 vt

9-luokkalaiset

Kurssi laulun ystäville, jotka haluavat kehittää ääntään ja laajentaa lauluohjelmistoaan. Lauletaan yksi- ja moniäänistä ohjelmistoa popista klassiseen. Äänenmuodostusta, hengitys- ja rentoutusharjoituksia.

Suoritusmerkintä

KUVATAIDE

KU3, KU4

Kesto

Kohderyhmä

Sisältö

Työtavat

Arviointi

Kuvataide 2

1-2 vt

Asiasta kiinnostuneet 9-luokkalaiset

Oman kuvailmaisun ja taiteen tuntemuksen syventäminen. Keskitytään oppilaiden omien ideoiden toteuttamiseen ja kehittämiseen.

Erilaiset piirtimet, maalaustekniikat, kolmiulotteinen työskentely jne. Mahdollisuus myös valokuvaukseen omilla välineillä ja ryhmästä riippuen.

Numeroarviointi, valittaessa vähintään 2 kurssia vuoden aikana tulee päättötodistukseen erikseen numeroarviointi valinnaisista kursseista.

KU6

Kesto

Kohderyhmä

Sisältö

Työtavat

Arviointi

Valokuvaus ja kuvankäsittely 2

1 vt

Asiasta kiinnostuneet 9-luokkalaiset

Valokuvaukseen ja kuvankäsittelyyn tutustuminen ja syventyminen. Kurssin ensimmäinen puolikas keskitytään valokuvaukseen. Valokuvaus suoritetaan oppilaiden omia kameroita käyttäen. Valokuvauksessa kokeillaan eri valokuvaamisen tyylejä ja tapoja. Toinen puolikas kurssia keskittyy kuvankäsittelyyn, jossa tavoitteena on havainnollistaa kuvankäsittelyn mahdollisuuksia ja pohtia, miten ja millaisia kuvia käsitellään nykyään.

Pari- ja pienryhmätyöskentelyä, opettajajohtoista sekä itsenäistä opiskelua.

Suoritusmerkintä

KOTITALOUS

KO3, KO4

Kesto
Kohderyhmä
Sisältö

Kotitalous 2

1-2 vt, valittaessa 1 vt aihealueina osa alla olevista
9-luokkalaiset

Aihealueita: Kotitalouden taitojen syventäminen suunnittelemalla sosiokonstruktivistisin menetelmin ja toteuttamalla ryhmässä kokonaisuuksia annetuista aiheista. Kalenterivuoden juhlat ajankohdan mukaan. Kansainvälinen ruokakulttuuri.

Työtavat

Käytännön tehtäviä eri osa-alueilta, alan kirjallisuus, esitelmät; yksilö-, pari ja pienryhmätyöskentelyä.

Arviointi

Numeroarviointi, valittaessa vähintään 2 kurssia vuoden aikana tulee päättötodistukseen erikseen numeroarviointi valinnaisista kursseista.

TEKNINEN TYÖ

TN11, TN12

Kesto
Kohderyhmä
Sisältö
Työtavat
Arviointi

Puutyöt 2

1-2 vt
9-luokkalaiset

Vapaavalintaiset omat työt.

Omaehtoinen työskentely opettajan ohjaamana.

Numeroarviointi, valittaessa vähintään 2 kurssia puutöitä vuoden aikana tulee päättötodistukseen erikseen numeroarviointi valinnaisista kursseista.

TN14, TN15

Kesto
Kohderyhmä
Sisältö ja työtavat
Arviointi

Metallityöt 2

1-2 vt
9-luokkalaiset

Vapaavalintaiset omat työt.

Numeroarviointi, valittaessa vähintään 2 kurssia puutöitä vuoden aikana tulee päättötodistukseen erikseen numeroarviointi valinnaisista kursseista.

TN10

Kesto
Kohderyhmä
Sisältö

Hifi-kurssi

1 vt
9-luokkalaiset

Kurssin aikana valmistetaan isot hifi-luokan kotikaiuttimet. Kaiuttimiin tarvittavat elementit (basso-, keski- ja diskanttielementti), jakosuotimen osat sekä kaikki tarvittavat liitin- ja johtosarjat tilataan tukkumyyjältä. Oma rahallinen sijoitus välttämätön. Työtekniikat: refleksiputken pituuden laskeminen, levyn pintakäsittely, akustinen suunnittelu.

Työtavat

Opettajajohtoinen itsenäinen työskentely

Arviointi

Suoritusmerkintä

TEKSTIILITYÖ

TS1*

Laajuus
Kohderyhmä

Tekstiilityö 1

1 vt
8-9 -luokkalaiset

Sisältö	Kurssilla voit toteuttaa käsitöitä valitsemillasi tekniikoilla. Mahdollisia tekniikoita ovat mm. ompelu, neulonta, virkkaus, huovutus tai kankaanpainanta kiinnostuksesi mukaan. Lähtökohtana ovat omat taitosi ja niiden syventäminen. Kehityt käsityötuotteiden suunnittelussa ja valmistuksessa.
Arviointi	Suoritusmerkintä

LIIKUNTA

LI6	Joukkuepelit 2
Kesto	1 vt
Kohderyhmä	9-luokkalaiset
Sisältö	Syvennetään joukkuepelien, erityisesti lentopallon, salibandyn, kaukalopallon, jalkapallon ja koripallon peliajatusta ja sääntötuntemusta ja kehitetään pelitaitoja. Tavoitteena on oman harrastuslajin löytäminen ja kehittäminen, jatkuvan liikuntaharrastuksen virittäminen ja fyysisen kunnon ylläpitäminen.
Arviointi	Numeroarviointi, päättötodistukseen suoritusmerkintä.
LI5*	Mailapelit
Kesto	1 vt
Kohderyhmä	8-9 -luokkalaiset
Sisältö	Pesäpallo, tennis, sulkapallo, pingis ja salibandy. Mailapelien peliajatuksen ja -taitojen kehittäminen, sääntötuntemuksen parantaminen ja oman harrastuslajin löytäminen.
Arviointi	Numeroarviointi, päättötodistukseen suoritusmerkintä.
LI8	Tanssi ja kunto 2 -kurssi
Kesto	1 vt
Kohderyhmä	9-luokkalaiset
Sisältö	Erlaisia treenitunteja, mm. tanssia, aerobista treeniä, akrobatiaa (esim. pyramidit), kuntosalitreenaamista ja lihashuoltoa. Tansseja eri muodoissaan: mm. street-, show-, lock-, jazz- ja latinotansseja sekä omien tanssien suunnittelua.
Arviointi	Numeroarviointi, päättötodistukseen suoritusmerkintä.
LI3*	Talvilajien kurssi
Kesto	1 vt
Kohderyhmä	8-9 -luokkalaiset
Sisältö	Laskettelu, lumilautailu, hiihto, luistelu ja jääpelit (n. ½ kurssista). Sisäliikuntalajeja esim. joukkuepelejä, jotka sovitaan oppilasryhmän kanssa (n. ½ kurssista). Laskettelu ja lumilautailukustannuksista vastaa oppilas itse.
Arviointi	Numeroarviointi, päättötodistukseen suoritusmerkintä

SAKSA

SA3, SA4

Kesto
Kohderyhmä
Sisältö

Saksa 2 Wie bitte?

2 vt, toteutuu, mikäli oppilaat opiskelleet 8. luokalla B2-saksaa koulussa. Ne 9. luokkien oppilaat, jotka ovat opiskelleet kieltä yhden lukuvuoden. Syvennetään ja laajennetaan saksan kielen perusasioiden ja saksankielisen kulttuurin käsittelyä puheviestintää painottaen. Kiinnitetään lisää huomiota luontevaan ääntämiseen ja kielen rytmiin. Erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja tekstejä harjoitellaan arjen kielenkäyttötilanteissa, jonkin verran myös kirjallisesti.

Työtavat

Pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erilaisia aktiviteetteja ja myös eri viestintäkanavia- ja välineitä käyttäen oppijan omaa itsenäistä opiskelua unohtamatta.

Arviointi

Kurssin aikana oppimista ohjaavaa ja kannustavaa arviointia esim. arviointikeskustelujen ja itsearvioinnin avulla. Kurssin päätteeksi numeroarviointi, päättötodistukseen merkitään opintojen laajuus ja haluttaessa numeroarviointi.

RANSKA

RA1*

Kesto
Kohderyhmä
Sisältö

Ranska 1

1 vt
8-9 -luokkalaiset
Tutustutaan ranskalaiseen puheympäristöön opettelemalla fraaseja, ääntämistä ja intonaatiota. Pääpaino on suullisessa kielitaidossa, mutta lukemista ja kirjoittamista harjoitellaan.

Työtavat

Pari- ja pienryhmätyöskentelyä, opettajajohtoista sekä itsenäistä opiskelua.

Arviointi

Suoritusmerkintä

VENÄJÄ

VE5*

Kesto
Kohderyhmä
Sisältö ja työtavat

Venäjän kielen selviytymiskurssi

1 vt
8-9 -luokkalaiset.
Opetellaan kirjaimia ja lukemaan sekä kirjoittamaan, tervehdyksiä, lukusanoja ym. välttämätöntä käytännönläheistä materiaalia. Pari- ja yksilötyöskentelyä.
Suoritusmerkintä

Arviointi

RUOTSI

RU1

Kesto
Kohderyhmä
Sisältö

Käytännön ruotsia

1 vt
9.- luokkalaiset
Ruotsin kieltä käytännön tilanteissa. Aihepiireinä esim. ruotsinkieliset lähialueet/nuoret ja nuorten elämä/oppilaitokset/työpaikat. Kurssi muotoutuu ryhmän toiveiden mukaan ja harjoittelemme sekä suullista että

kirjallista ilmaisua sekä kuullun- ja luetunymmärtämistä. Kurssilla voi myös halutessaan opiskella ammatillista sanastoa tai prepata taitojaan lukio-opintoja varten.

Työtavat Pari- ja pienryhmätyöskentelyä, opettajajohtoista ja itsenäistä opiskelua. Kurssilla painotetaan käytännön harjoittelua. Mahdollisuuksien mukaan teemme yhteistyötä lähialueen ruotsinkielisen koulun kanssa, työvälineinä mm. internet.

Arviointi Suoritusmerkintä

ENGLANTI

EN2 Englannin syventävä kurssi 2

Kesto 1 vt

Kohderyhmä 9- luokkalaiset

Sisältö Tutustutaan englanninkielisen kulttuurin ilmiöihin, kirjoitetaan projektitöitä, harjoitellaan kuullun ymmärtämistä, luetaan tekstejä/romaani oman valinnan mukaan.

Työtavat Pari- ja pienryhmätyöskentelyä, opettajajohtoista ja itsenäistä opiskelua.

Arviointi Suoritusmerkintä

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

A11* Luova kirjoittaminen

Kesto 1 vt

Kohderyhmä 8-9 -luokkalaiset

Sisältö ja työtavat Kurssilla etsiydytään luovuuden lähteille, kokeillaan ennakkoluulottomasti uutta ja tutustutaan erilaisiin työskentelytapoihin. Hiotaan omaa kirjallista ilmaisua ja opitaan antamaan palautetta myös muille. Harjoitellaan erilaisia tekstilajeja ja -tyyppejä kurssilaisten toiveiden mukaisesti.

Arviointi Suoritusmerkintä

A14* Elovakurssi

Kesto 1 vt

Kohderyhmä 8-9 -luokkalaiset

Sisältö Kurssilla tutustutaan elokuvan lajityyppeihin (esimerkiksi komedia, draama, fantasia jne.) sekä perehdytään elokuvakerrontaan. Kurssi tarjoaa elokuvien katsomisen lisäksi valmiuksia tarkastella elokuvaa analyttisesti. Kurssi sisältää runsaasti suullisia ja kirjallisia yksilö-, pari- ja ryhmätehtäviä.

Työtavat Kurssi sisältää runsaasti suullisia ja kirjallisia yksilö-, pari- ja ryhmätehtäviä.

Arviointi Suoritusmerkintä

ILMAISUTAITO

A12* Draama 1 (Ilmaisutaidon peruskurssi)

Kesto 1 vt

Kohderyhmä 8-9 -luokkalaiset

Sisältö	Tutustutaan improvisaation perustekniikoihin ja työskennellään ryhmissä, pareittain ja yksin. Tuetaan ja vahvistetaan omaa persoonallisuutta, etsitään uusia tapoja ilmaista itseään ja opitaan heittäytymistä.
Työtavat	Suurimmaksi osaksi tunnit koostuvat harjoituksista pohdintoineen. Kurssi on tarkoitettu ensikertalaisille.
Arviointi	Suoritusmerkintä

HISTORIA JA YHTEISKUNTAOPPI

HY1*	Tutkielmakurssi
Kesto	1 vt
Kohderyhmä	8-9 -luokkalaiset
Sisältö ja työtavat	Oppilas laatii yksin tai pienryhmässä tutkielman itse valitsemastaan oppiaineen aihepiiriin kuuluvasta aiheesta. Tutkielman lopputulos voi olla paperille tulostettu, jollakin esitystyökalulla laadittu yleisölle näytettävä esitys tai esimerkiksi video. Tutkielman teossa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia lähteitä kuten kirjallisuutta, mediaa, haastatteluja tai sähköisiä materiaaleja.
Arviointi	Vertaisarviointi ja suoritusmerkintä

MATEMATIIKKA

MA3	Matematiikan syventävä kurssi
Kesto	1 vt
Kohderyhmä	Suositteluaan valmennuskurssina lukioon pitkää matematiikkaa opiskelemaan tai matematiikkaa vaativaan ammatilliseen koulutukseen aikoville.
Sisältö	Funktio-oppia, polynomilaskentaa, yhtälöitä, ongelmanratkaisua ja matemaattiseen sovellusohjelmaan tutustuminen (GeoGebra tms.).
Työtavat	Opettajajohtoisen työskentelyn lisäksi paljon yksin, pareittain tai ryhmissä tapahtuvaa laskuharjoittelua.
Arviointi	Suoritusmerkintä

TIETO- JA VIESTINTÄTEKNOLOGIA

TVT1*	Näppistaituri – näppäimistön ja kymmensormitekniikan salat
Kesto	1 vt
Kohderyhmä	8-9-luokkalaiset
Sisältö	Opetellaan kymmensormijärjestelmä. Opitaan käyttämään tekstinkäsittelyohjelmaa ja laatimaan asiakirjoja esim. hakemus ja pöytäkirja. Työtapana on yksilöllinen työskentely tietokoneella. Hauskoja ja värikkäitä harjoituksia, joiden avulla kenestä tahansa voi tulla oikea näppismestari.
Arviointi	Suoritusmerkintä ja halukkaille nopeustestitodistus

TVT5*	Tietokoneen turaus
Kesto	1 vt

Kohderyhmä	8-9-luokkalaiset, tietokoneista ja tietotekniikasta erityisesti kiinnostuneet ja motivoituneet oppilaat
Tavoite ja sisältö	Oppilas oppii tietokoneen perushuoltoa ja korjausta sekä komponentti-, käyttöjärjestelmä- ja ohjelmistopakettien asennusta. Oppilas saa tarvittavat perusteet ohjelmasisältöjen varmuuskopiointiin, erikoisohjelmiin ja niiden käyttöön. Kurssilla on mahdollisuus suunnitella ja toteuttaa itselleen sopivan budjetin tietokone. Lisäksi tutustutaan virtuaalikoneiden ja erilaisten omien lähiverkkojen toteuttamiseen ja hallintaan.
Arviointi	Suoritusmerkintä.

TVT8*

Kesto

Kohderyhmä

Tavoite ja sisältö

Ohjelmoinnin perusteet – Opetusteknologiaa hyödyntävä ohjelmointikurssi

1 vt

8-9-luokkalaiset

Ohjelmointikurssilla käydään läpi ohjelmoinnin perusteet Python-ohjelmointikieltä käyttäen. Kurssi on jaettu seitsemään moduuliin, joista jokainen koostuu kolmesta osiosta: oppitunnista, tutoriaalista ja harjoitustehtävistä. Jokainen oppitunti on suunniteltu n. 90 minuutin pituiseksi, mutta materiaali joustaa molempiin suuntiin. Jos ohjelmointia on lukujärjestyksessä yksi tuplatunti viikossa, kurssin läpikäyntiin menee oletuksena yksi lukukausi.

Kurssilla käydään läpi ohjelmoinnin perusteet alusta alkaen. Ohjelmointiin tutustuminen aloitetaan peräkkäisyyden käsitteestä, josta edetään muuttujiin ja syötteen ja tulostuksen käsittelyyn. Perusohjelmointikäsitteistä käsitellään muun muassa valintalause, silmukat ja aliohjelmat. Lisäksi kurssilla käydään läpi merkkijonojen ja taulukoiden käsittelyä sekä Pythonin valmiiden kirjastojen käyttöä omissa ohjelmissa. Kurssin läpikäyntiin riittää tarjottujen materiaalien lisäksi valmius käyttää ViLLEä (eli käytännössä mikä tahansa tietokone uudehkolla selaimella) ja Pythonin ilmaisen IDLE-ohjelmointiympäristön asennus.

Arviointi

Kurssin arvioinnissa otetaan huomioon ainakin seuraavat osa-alueet: tenttipisteet, tutoriaalipisteet ja viikkotehtävien pisteet.

Kurssin ohjeellinen minimivaatimus osa-alueiden hyväksytyyn suoritukseen on vähintään puolet jokaisen osa-alueen pisteistä. Arvosana asteikolla 4-10.

KAUSTISEN KESKUSKOULUN TUNTIJAKO (UUSI OPS)

(YHTEISET JA VALINNAISET)

	7.LK	8.LK	9.LK	Yht.
ÄIDINKIELI	3	3	4	10
ENGLANTI	2	2	3	7
RUOTSI	2	2	-	4
MATEMATIIKKA	3	4	4	11
BIOLOGIA, MAANTIETO	2	2	3	7
KEMIA, FYSIKKA	2	3	2	7
USKONTO	1	1	1	3
HISTORIA, YHTEISKUNTAOPPI	1	3	3	7
MUSIIKKI	2	-	-	2
KUVATAIDE	2	-	-	2
KOTITALOUS	3	-	1	4
KÄSITYÖ (TEKNINEN, TEKSTIILITYÖ)	2+2	-	-	4
LIIKUNTA	2	3	2	7
TERVEYSTIETO	0,6	1,4	1	3
OPINTO-OHJAUS	0,4	0,6	1	2
YHTEISET	30	25	25	80
VALINNAISET	0	4+1	4+1	10
KOKONAISUUS	30	30	30	90